YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
16 päivänä kesäkuuta 1987 *

Asiassa 225/85,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Enrico Traversa, prosessiosoite Luxemburgissa c/o komission oikeudellisen yksikön virkamies Georges Kremlis, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Italian tasavalta, asiamiehenään diplomaattisten riita-asioiden osaston päällikkö Luigi Ferrari Bravo, avustajanaan valtionasiamies Oscar Fiumura, prosessiosoite Luxemburgissa Italian suurlähetystö,

vastaajana,

jossa vaaditaan toteamaan, että kohdellessaan kansallisen tutkimusneuvoston (*Consiglio nazionale delle ricerche*, jäljempänä CNR) palveluksessa olevia muiden jäsenvaltioiden kansalaisia syrjivästi verrattuna CNR:n italialaisiin tutkijoihin Italian tasavalta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklan sekä työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 7 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan mukaisia velvoitteitaan,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja Y. Galmot, joka hoitaa presidentin tehtäviä, jaostojen puheenjohtajat C. Kakouris ja F. Schockweiler sekä tuomarit T. Koopmans, G. Bosco, U. Everling ja J. C. Moitinho de Almeida,

julkisasiamies: C. O. Lenz,
kirjaaja: hallintovirkamies D. Louterman,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen ja 2.10.1986 pidetyn suullisen käsittelyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.1.1987 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 23.7.1985 jättämällään kannekirjelmällä ETY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen sen vahvistamiseksi, että kohdellessaan kansallisen tutkimusneuvoston (*Consiglio nazionale delle ricerche*, jäljempänä CNR) palveluksessa olevia muiden jäsenvaltioiden kansalaisia palvelussuhteen ehtojen osalta syrjivästi verrattuna CNR:n italialaisiin tutkijoihin Italian tasavalta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklan sekä työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 7 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan mukaisia velvoitteitaan.

2 Italian 20.3.1975 säädetyn lain nro 70 (GURI 2.4.1975, nro 87) 36 pykälän 3 momentissa säädetään, että henkilöstö, jolla kyseisen lain voimaantulohetkellä (3.4.1975) on CNR:n kanssa sopimus, otetaan vakinaiseen palvelussuhteeseen edellyttäen, että heillä on vaadittavat muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat ja että he täyttävät vaaditut edellytykset. Lain 36 pykälän 4 momentissa säädetään, että mikäli vakinaisia paikkoja ei ole, henkilöstö,

jolla on sopimus, jatkaa palveluksessa toistaiseksi ja heihin sovelletaan samaa järjestelmää kuin vastaavalla tasolla olevaan vakinaiseen henkilöstöön. Kummassakin tapauksessa "aiemmat palvelusvuodet otetaan huomioon laskettaessa oikeuksia ylennyksiin".

3 Edellä mainitun lain 5 pykälän 3 momentissa viitataan lisäksi "julkishallinnossa voimassa olevaan palvelukseen ottamisen edellytyksiä koskevaan lainsäädäntöön". Siihen kuuluvat muun muassa valtion virkamiessääntöjä koskevat säännökset (DPR nro 3, 10.1.1957, GURI, nron 22 tavanomainen täydennysosa, 25.1.1957), joiden 2 pykälässä todetaan, että "jokainen, joka täyttää seuraavat yleiset edellytykset, voi päästä valtion virkaan:

1) Italian kansalaisuus,

2) – – ".

4 Komissio katsoo, että tällainen vakinaista paikkaa hakevia tutkijoita (tai mikäli se ei tilapäisesti ole mahdollista, tutkijoita, jotka anovat palvelussuhteensa jatkamista toistaiseksi) koskeva kansallisuusvaatimus rikkoo asetuksen (ETY) N:o 1612/68 48 artiklaa, ja siksi se on nostanut Italian tasavaltaa vastaan jäsenyysvelvoitteiden täyttämättä jättämistä koskevan kanteen.

5 Tosiseikkoja, menettelyä sekä osapuolten väitteitä ja perusteluja koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä vain, mikäli se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

6 Kanteen ensimmäisessä kysymyksessä selvitetään, onko CNR:n tutkijanpaikkoja pidettävä julkishallinnon palvelussuhteina, joihin ei perustamissopimuksen 48 artiklan 4 kohdan nojalla voida soveltaa 48 artiklan 2 kohdassa esitettyä syrjintäkieltosääntöä.

7 Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että 48 artiklan 4 kohtaa, joka on poikkeus yhteisön työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja syrjintäkieltoa koskevasta perusperiaatteesta, on tulkittava siten, että sen soveltamisalaa ei uloteta laajemmaksi kuin on ehdottoman välttämätöntä niiden etujen turvaamiseksi, joita jäsenvaltiot tämän määräyksen mukaan voivat suojella.

8 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on viimeksi 3.7.1986 antamassaan tuomiossa (asia 66/85, Lawrie-Blum, Kok. 1986, s. 2121, 2139) todennut, pääsyä tiettyihin toimiin ei voida rajoittaa sillä perusteella, että määrätyssä jäsenval-

tiossa tällaisiin toimiin nimitettävistä henkilöistä tulee virkamiehiä. Jos 48 artiklan 4 kohdan soveltaminen saatettaisiin riippuvaiseksi työntekijän ja kyseisen julkissektorin työnantajan välisen suhteen oikeudellisesta luonnehdinnasta, jäsenvaltioille annettaisiin mahdollisuus määrätä mielensä mukaan toimista, joita tämä poikkeusmääräys koskee.

9 On syytä panna merkille, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, etenkin asiassa 149/79, komissio vastaan Belgia, 17.12.1980 annetussa tuomiossa (Kok. 1980, s. 3881) täsmennetyt edellytykset, joiden mukaan työsuhde voidaan katsoa perustamissopimuksen 48 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuksi julkishallinnon palvelussuhteeksi, eivät täyty tässä tapauksessa. CNR:n yleisiin tehtäviin viittaamalla tai kaikkien CNR:n tutkijoiden tehtäviä luettelemalla ei voida osoittaa, että tutkijat vastaavat julkisen vallan käytöstä tai ovat vastuussa valtion yleisten etujen turvaamisesta. Ainoastaan johtotehtävät ja valtion neuvonantotehtävät tieteellisissä ja teknisissä kysymyksissä voitaisiin luokitella perustamissopimuksen 48 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuiksi julkishallinnon palvelussuhteiksi, mutta ei ole osoitettu, että CNR:n tutkijat hoitaisivat tällaisia tehtäviä.

10 Italian hallituksen esittämästä väitteestä, jonka mukaan ulkomaalaisten tutkijoiden ottamisesta vakituiseen henkilöstöön seuraisi, ettei olisi mahdollista kieltää heiltä pääsyä ylenemällä organisaation ylimpiin virkaryhmiin, riittää kun todetaan, ettei yhteisön oikeudessa kielletä jäsenvaltiota varaamasta virkauran sisällä omille kansalaisilleen sellaisia tehtäviä, joissa osallistutaan julkisen vallan käyttöön tai valtion yleisten etujen turvaamiseen. Kuten edellä mainitussa 17.12.1980 annetussa tuomiossa todettiin, mahdollisuus sulkea muiden jäsenvaltioiden kansalaiset tiettyjen ylennysten ja siirtojen ulkopuolelle ei saa kuitenkaan johtaa siihen, että heitä estetään yleisesti pääsemästä töihin, jotka eivät kuulu perustamissopimuksen 48 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuun julkishallintoon.

11 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on päättänyt asiassa 152/73, Sotgiu, 12.2.1974 antamassaan tuomiossa (Kok. 1974, s. 153), että vaikka kyseessä olisivat perustamissopimuksen 48 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut julkishallinnon palvelussuhteet, ei määräyksellä oikeuteta syrjiviä toimenpiteitä palkkauksessa tai muissa työsuhteen ehdoissa niitä muiden jäsenvaltioiden työntekijöitä kohtaan, jotka on jo otettu julkishallinnon palvelukseen.

12 Näin ollen on ratkaistava, onko lain nro 70 edellä mainittujen säännösten soveltamatta jättäminen perustamissopimuksen 48 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen (ETY) N:o 1612/68 7 artiklan 1 kohdassa ja 4 artiklassa kiellettyä syrjintää.

13 Tässä yhteydessä on kiinnitettävä huomiota siihen, että tutkijoita, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, syrjitään verrattuna italialaisiin tutkijoihin erityisesti työpaikan pysyvyyden suhteen, sillä he ovat CNR:n palveluksessa ainoastaan määräaikaisten sopimusten turvin, eikä heillä ole mitään takeita siitä, että sopimukset uusitaan. Lisäksi se, ettei tutkijoilla, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, ole virkauraa, merkitsee sitä, ettei heillä myöskään ole mahdollisuutta saada ylennyksiä, sekä vaikuttaa palkkaukseen ja työeläkkeeseen. Heihin ei näin ollen sovelleta järjestelmää, johon sisältyisivät samanlaiset takeet ja edut, jotka perustuvat Italian kansalaisia koskevaan sääntöön.

14 Kohdellessaan CNR:n palveluksessa olevia tutkijoita, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, palvelussuhteen ehtojen osalta syrjivästi verrattuna CNR:n italialaisiin tutkijoihin Italian tasavalta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklan sekä 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 7 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan mukaisia velvoitteitaan.

Oikeudenkäyntikulut

15 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska vastaaja on hävinnyt asian, vastaaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kohdellessaan Consiglio nazionale delle ricerchen palveluksessa olevia tutkijoita, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, palvelussuhteen ehtojen osalta syrjivästi verrattuna Consiglio nazionale delle ricerchen italialaisiin tutkijoihin Italian tasavalta ei ole noudattanut ETY:n perustamissopimuksen 48 artiklan sekä 15 päivänä lokakuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1612/68 (EYVL L 257, s. 2) 7 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan mukaisia velvoitteitaan.**

2) **Italian tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Galmot Kakouris Schockweiler

Koopmans Bosco Everling Moitinho de Almeida

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä kesäkuuta 1987.

P. Heim
kirjaaja

Y. Galmot
presidentin tehtäviä hoitava
jaoston puheenjohtaja